

ਐੱਮ. ਜੈਪਾਲ ਅਤੇ ਤੇਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਢੀਂਡਸਾ ਜੇ. ਜੇ.

ਸੰਗੀਤਾ ਰਾਣੀ - ਅਪੀਲਕਰਤਾ

ਬਨਾਮ

ਸੰਜੀਵ ਕੁਮਾਰ - ਜਵਾਬਦੇਹ

FAO ਨੰ. ਐਮ-32 ਦਾ

14 ਦਸੰਬਰ,

ਹਿੰਦੂ ਮੈਰਿਜ ਐਕਟ, 1955—ਐਸ.ਐਸ. 13, 13 (1) (ia)- ਪਤੀ ਨੇ ਬੇਰਹਿਮੀ ਅਤੇ ਤਿਆਗ ਦੇ ਦੋਹਰੇ ਆਧਾਰਾਂ 'ਤੇ ਤਲਾਕ ਦੀ ਮੰਗ ਲਈ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ - ਪਤੀ ਨੇ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਕਿ ਪਤਨੀ ਗਰਮ ਸੁਭਾਅ ਵਾਲੀ ਹੈ, 2004 ਤੋਂ ਵੱਖ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸਨੇ ਝੂਠੀ ਐਫਆਈਆਰ ਦਰਜ ਕਰਵਾਈ ਹੈ ਆਦਿ। - ਵਧੀਕ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਇਆ ਕਿ ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਵਿਆਹ 'ਅਟੱਲ ਟੁੱਟ ਗਿਆ' ਸੀ ਅਤੇ ਤਲਾਕ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ— ਪਤਨੀ ਨੇ 30.09.2013 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਫਰਮਾਨ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ- ਪਤਨੀ ਨੇ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਕਿ ਧਾਰਾ 13 (1) (ia) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਬੇਰਹਿਮੀ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਹੋਈ, ਅਟੱਲ ਹੈ। ਵਿਆਹ ਤੋੜਨਾ ਤਲਾਕ ਦਾ ਕੋਈ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ- ਪਤਨੀ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਪੀਲ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਿ ਵਿਆਹ ਦੇ ਅਟੱਲ ਟੁੱਟਣ ਦਾ ਆਧਾਰ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਤਲਾਕ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦੇਣ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ-ਇਹ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਜਿਹਾ ਆਧਾਰ ਜੋੜਨਾ, ਜੋ ਕਿ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕਰਨ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੋਵੇਗਾ।

ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ 1955 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 13 (1) (ਆਈਏ) ਦੇ ਤਹਿਤ, ਇੱਕ ਆਧਾਰ ਜਿਸ 'ਤੇ ਪਤੀ / ਪਤਨੀ ਆਪਣੇ ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਭੰਗ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨਾਲ 'ਬੇਰਹਿਮੀ' ਵਾਲਾ ਸਲੂਕ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। 1955 ਦੇ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ 'ਬੇਰਹਿਮੀ' ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਇੱਕ ਨਿਪਟਾਰਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਹੈ ਕਿ ਬੇਰਹਿਮੀ ਦਾ ਗਠਨ ਕਰਨ ਲਈ, ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਵਿਵਹਾਰ ਗੰਭੀਰ ਅਤੇ ਵਜ਼ਨਦਾਰ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਿਆ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਜੀਵਨ ਸਾਥੀ ਵਾਜਬ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਦੂਜੇ ਜੀਵਨ ਸਾਥੀ ਨਾਲ ਰਹਿਣ ਦੀ ਉਮੀਦ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ, ਜਿਸ 'ਐਕਟ' ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਉਹ ਵਿਆਹੁਤਾ ਜੀਵਨ ਦੇ ਆਮ ਵਿਗਾੜ ਨਾਲੋਂ ਕਿਤੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਗੰਭੀਰ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। 14. ਪਰਵੀਨ ਮਹਿਤਾ ਬਨਾਮ ਇੰਦਰਜੀਤ ਮਹਿਤਾ, 2002 (3) ਆਰਸੀਆਰ (ਸਿਵਲ) 529 ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ 1955 ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਤਲਾਕ ਦੇ ਆਧਾਰ ਵਜੋਂ 'ਬੇਰਹਿਮੀ' ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਕੀਤਾ ਸੀ।

(ਪੈਰਾ 13)

ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਈਰਖਾ, ਸੁਆਰਥ ਅਤੇ ਮਾਲਕੀਅਤ ਦੇ ਅਸਪਸ਼ਟ ਦਾਅਵੇ ਜਿਸ ਨਾਲ ਨਾਖੁਸ਼ੀ ਜਾਂ ਤਣਾਅ, ਸਿਰਫ ਠੰਡਕ ਜਾਂ ਪਿਆਰ ਦੀ ਘਾਟ ਅਤੇ ਵਿਆਹ ਦੇ ਆਮ ਪਹਿਨਣ ਅਤੇ ਅੱਥਰੂ ਵਿਚ ਹੋਰ ਸਹਾਇਕ ਹਾਲਾਤ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਬੇਰਹਿਮੀ ਨਹੀਂ ਬਣਾਉਂਦੇ ਤਾਂ ਜੋ ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਭੰਗ ਕਰਨ ਦਾ ਆਧਾਰ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਅਤੇ 1955 ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 13 ਅਧੀਨ ਤਲਾਕ

ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ।

(ਪੈਰਾ 15)

ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ 1955 ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 13 ਦੇ ਤਹਿਤ ਤਲਾਕ ਦਾ ਫਰਮਾਨ ਦੇਣ ਲਈ ਵਿਆਹ ਦੇ ਅਟੱਲ ਟੁੱਟਣ ਦਾ ਆਧਾਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ 1955 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 13 ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਆਧਾਰ ਜੋੜਨਾ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕਰਨ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੋਵੇਗਾ।

(ਪੈਰਾ 20)

ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਅਨਿਲ ਕੁਮਾਰ ਜੈਨ ਬਨਾਮ ਮਾਇਆ ਜੈਨ, 2009 (4) ਆਰਸੀਆਰ (ਸਿਵਲ) 309 ਵਿਚ, ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸਾਵਧਾਨੀ ਦਾ ਸ਼ਬਦ ਸੁਣਾਇਆ ਸੀ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਅਤੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਵੀ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਤਲਾਕ ਦਾ ਹੁਕਮ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦੀ। 1955 ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 13 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਉਪਬੰਧ/ਜ਼ਮੀਨ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸਿਰਫ਼ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਹੀ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 142 ਅਧੀਨ ਆਪਣੀਆਂ ਅਸਧਾਰਨ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਅਜਿਹੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਜਾਂ 1955 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 13 ਅਧੀਨ ਮੁਹੱਈਆ ਨਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਤਲਾਕ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਮੰਨਣ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਝਿਜਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ 30.9.2013 ਦੇ ਅਪ੍ਰਤੱਖ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਫਰਮਾਨ ਨੂੰ ਪਾਸ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਪਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ 'ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਅਟੱਲ ਟੁੱਟਣ' ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਤਲਾਕ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

(ਪੈਰਾ 21)

ਰਿਤੂ ਪੁੰਜ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ।

ਜੀਪੀਐਸ ਬੱਲ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੇ ਵਕੀਲ।

ਤੇਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਚੀਂਡਸਾ, ਜੇ.

(1) ਅਪੀਲਕਰਤਾ - ਸੰਗੀਤਾ ਰਾਣੀ ਨੇ ਵਧੀਕ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ, ਲੁਧਿਆਣਾ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ 30.9.2013 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਹਿੰਦੂ ਮੈਰਿਜ ਐਕਟ, 1955 ਦੀ ਧਾਰਾ 13 (ਛੋਟੇ ਤੌਰ 'ਤੇ "1955 ਐਕਟ") ਦੇ ਤਹਿਤ ਜਵਾਬਦੇਹ-ਪਤੀ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ। ਪਾਰਟੀਆਂ ਦਾ ਵਿਆਹ ਭੰਗ ਕਰਨਾ।

(2) ਪਤੀ (ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲੇ) ਨੇ 1955 ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 13 ਦੇ ਤਹਿਤ ਬੇਰਹਿਮੀ ਅਤੇ ਤਿਆਗ ਦੇ ਦੋਹਰੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਤਲਾਕ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਲਈ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਵਿਆਹ ਹਿੰਦੂ ਰੀਤੀ-ਰਿਵਾਜਾਂ ਅਨੁਸਾਰ 8.12.1990 ਨੂੰ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਵਿਆਹ ਦੇ ਸੰਪੂਰਨ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਦੋਵੇਂ ਧਿਰਾਂ ਇਕੱਠੇ ਰਹਿੰਦੇ ਅਤੇ ਇਕੱਠੇ ਰਹਿੰਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਦੋ ਧੀਆਂ ਅਤੇ ਇੱਕ ਪੁੱਤਰ ਨੇ ਜਨਮ ਲਿਆ। ਪਤੀ ਨੇ ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ ਬੇਰਹਿਮੀ ਅਤੇ ਤਿਆਗ ਦੇ ਆਧਾਰ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਕਿ ਪਤਨੀ ਗਰਮ ਸੁਭਾਅ ਵਾਲੀ ਔਰਤ ਹੈ ਅਤੇ ਛੋਟੀਆਂ-ਛੋਟੀਆਂ ਗੱਲਾਂ 'ਤੇ ਝਗੜਾ ਕਰਨ ਦੀ ਆਦਤ ਹੈ। ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ

ਪਤਨੀ ਪਤੀ ਦੀ ਮਾਂ ਨੂੰ ਤਾਅਨੇ ਮਾਰਦੀ ਸੀ, ਜੋ ਅੰਨ੍ਹਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਪਤੀ ਦਾ ਇਹ ਵੀ ਮਾਮਲਾ ਸੀ ਕਿ

ਪਤਨੀ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਵਿਆਹੁਤਾ ਜ਼ਿੰਦਗੀਆਂ ਨਹੀਂ ਨਿਭਾਈਆਂ ਅਤੇ ਘਰ ਦੇ ਕੰਮ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਖਾਣਾ ਬਣਾਉਣਾ, ਕੱਪੜੇ ਧੋਣਾ, ਭਾਂਡੇ ਆਦਿ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। 1955 ਦੇ ਐਕਟ ਅਨੁਸਾਰ ਉਹ ਅਗਸਤ, 2004 ਵਿੱਚ ਵਿਦੇਸ਼ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਸਾਲ 2009 ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਪਰਤਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਵੀ ਪਤਨੀ ਦਾ ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਰਵੱਈਆ ਬੇਰਹਿਮ ਸੀ। ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਘਰ ਵਿੱਚ ਡਾਕਖਾਨਾ ਚਲਾ ਰਹੇ ਪਤੀ ਦੇ ਪਿਤਾ ਨੇ ਪਤਨੀ ਦੀ ਭਲਾਈ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦਿਆਂ ਘਰ ਦਾ ਇੱਕ ਹਿੱਸਾ ਡਾਕਖਾਨੇ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਉਸ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਵੀ ਤਬਦੀਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਪਰ ਇਸ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ। ਉਸਦੇ ਵਿਹਾਰ ਅਤੇ ਰਵੱਈਏ ਵਿੱਚ ਸੁਧਾਰ. ਪਤੀ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਦੋਵੇਂ ਧਿਰਾਂ ਸਾਲ 2004 ਤੋਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਰਹਿ ਰਹੀਆਂ ਸਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਪਤੀ-ਪਤਨੀ ਦਾ ਕੋਈ ਰਿਸ਼ਤਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇੱਕ ਹੋਰ ਇਲਜ਼ਾਮ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪਤੀ ਨੂੰ ਪਤਨੀ ਦੇ ਕਹਿਣ 'ਤੇ ਬਾਣਾ ਡੇਹਲੋਂ, ਲੁਧਿਆਣਾ ਵਿਖੇ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 353, 186, 323 ਦੇ ਤਹਿਤ 2009 ਦੀ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਨੰਬਰ 186, ਮਿਤੀ 11.7.2009 ਵਿੱਚ ਝੂਠਾ ਫਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। .

(3) ਪਤਨੀ (ਅਪੀਲਕਰਤਾ) ਨੇ ਸਾਰੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਨਕਾਰਦਿਆਂ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਪਤਨੀ ਨੇ ਪਤੀ 'ਤੇ ਤੰਗ-ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨ ਅਤੇ ਬੇਰਹਿਮੀ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਹੈ। ਇਹ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ 11.7.2009 ਨੂੰ 2009 ਦੀ ਐਫਆਈਆਰ ਨੰਬਰ 186 ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਦੋਂ ਪਤੀ ਨੇ ਡਾਕਖਾਨੇ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋ ਕੇ ਇੱਕ ਬੀਮਾ ਪਾਲਿਸੀ ਦੀ ਕਾਪੀ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ 'ਤੇ ਉਸਨੇ ਪਤਨੀ ਦੀ ਬੇਰਹਿਮੀ ਨਾਲ ਕੁੱਟਮਾਰ ਕੀਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਘਟਨਾ ਵਿੱਚ, ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਕਈ ਸੱਟਾਂ ਲੱਗੀਆਂ ਸਨ। ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ 2009 ਦੀ ਐਫਆਈਆਰ ਨੰਬਰ 186 ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮੁਕੱਦਮਾ ਸਮਰੱਥ ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਲੰਬਿਤ ਹੈ। ਪਤਨੀ ਨੇ ਆਪਣਾ ਪੱਖ ਰੱਖਿਆ ਕਿ ਉਹ ਇਕ ਕਰਜ਼ਦਾਰ ਪਤਨੀ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਸਿਰਫ ਪਤੀ ਦੀ ਸਗੋਂ ਆਪਣੇ ਸਹੁਰਿਆਂ ਦੀ ਵੀ ਸੇਵਾ ਕਰਦੀ ਰਹੀ ਹੈ। ਪਤੀ 'ਤੇ ਘੋਰ ਅਣਗਹਿਲੀ ਦਾ ਇਲਜ਼ਾਮ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਪੂਰੇ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਵਿਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਰਿਹਾ ਭਾਵ 2004 ਤੋਂ 2009 ਤੱਕ ਉਸਨੇ ਕਦੇ ਵੀ ਕੋਈ ਪੈਸਾ ਵਾਪਸ ਨਹੀਂ ਭੇਜਿਆ।

(4) ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਮੁੱਦੇ ਬਣਾਏ:

1. ਕੀ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬੇਰਹਿਮੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ HMA ਦੇ 13 ਦੇ ਤਹਿਤ ਤਲਾਕ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ? ਓ.ਪੀ.ਪੀ.
2. ਕੀ ਮੌਜੂਦਾ ਪਟੀਸ਼ਨ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ? ਓ.ਪੀ.ਆਰ
3. ਰਾਹਤ.

(5) ਇਹ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਪਤੀ/ਜਵਾਬਦਾਰ ਵੱਲੋਂ 1955 ਦੀ ਧਾਰਾ 13 ਤਹਿਤ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

ਬੇਰਹਿਮੀ ਅਤੇ ਤਿਆਗ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਤਲਾਕ ਦੇ ਫਰਮਾਨ ਦੁਆਰਾ ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਭੰਗ ਕਰਨ ਲਈ ਐਕਟ, ਫਿਰ ਵੀ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਤੈਅ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਮੁੱਦਾ ਇਕੱਲੇ ਬੇਰਹਿਮੀ ਦਾ ਆਧਾਰ ਸੀ।

(6) ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਆਪੋ-ਆਪਣੇ ਦਲੀਲਾਂ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਸਬੂਤਾਂ

ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ। ਪਤੀ ਨੇ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਬਕਸੇ ਵਿੱਚ PW1 ਵਜੋਂ ਕਦਮ ਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਵਨੀਤ ਕੁਮਾਰ ਨੂੰ PW2 ਅਤੇ ਦਲਜੀਤ ਕੌਰ ਨੂੰ PW3 ਵਜੋਂ ਜਾਂਚਿਆ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਪਤਨੀ ਡੀਡਬਲਯੂ 1 ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਈ ਅਤੇ ਬਲਵਿੰਦਰ ਕੌਰ ਅਤੇ ਚੇਤਨ ਸ਼ਰਮਾ ਨੂੰ ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਡੀ ਡਬਲਯੂ 2 ਅਤੇ ਡੀ ਡਬਲਯੂ 3 ਵਜੋਂ ਜਾਂਚਿਆ।

(7) ਸਿੱਖੀ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਨੇ ਦਲੀਲਾਂ, ਸਬੂਤਾਂ ਅਤੇ ਵਿਰੋਧੀ ਦਲੀਲਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਤੀ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਮੁੱਦਾ ਨੰਬਰ 1 ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ। ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਵੀ ਵਾਪਸ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਵਿਆਹ 'ਅਣਵੱਧ ਤੌਰ 'ਤੇ ਟੁੱਟ ਗਿਆ ਸੀ' । ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, 1955 ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 13 ਦੇ ਤਹਿਤ ਜਵਾਬਦੇਹ/ਪਤੀ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਦੋਹਾਂ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਭੰਗ ਕਰਨ ਦੇ ਤਲਾਕ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

(8) ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਸੁਣਾਏ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਅਸੰਤੁਸ਼ਟ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ/ਪਤਨੀ ਦੁਆਰਾ ਤੁਰੰਤ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ।

(9) ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਸਿੱਖਿਅਕ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਜਵਾਬਦੇਹ/ਪਤੀ ਦੁਆਰਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ/ਪਤਨੀ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਠੋਸ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਜੋੜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 13(1) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ 'ਬੇਰਹਿਮੀ' ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। (ia) 1955 ਐਕਟ ਦਾ। ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਅਖੌਤੀ ਅਤੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ੀ ਸਬੂਤ ਅਪੀਲਕਰਤਾ/ਪਤਨੀ ਦੇ ਕੰਮ ਅਤੇ ਵਿਵਹਾਰ ਨੂੰ 'ਬੇਰਹਿਮੀ' ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਅਤੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਨਾਕਾਫੀ ਸਨ ਤਾਂ ਜੋ ਤਲਾਕ ਦੇ ਫਰਮਾਨ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣ ਦਾ ਆਧਾਰ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਸਿੱਖਿਅਕ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਉਠਾਈ ਗਈ ਹੋਰ ਸ਼੍ਰੇਣੀਗਤ ਬੇਨਤੀ ਇਹ ਹੈ ਕਿ 'ਵਿਆਹ ਦਾ ਅਟੱਲ ਟੁੱਟਣਾ' 1955 ਦੇ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਤਲਾਕ ਦਾ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਪਤੀ-ਪਤਨੀ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਲਈ ਵੀ ਤਲਾਕ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਲਈ ਸਿਰਫ ਧਾਰਾ 13 ਦੇ ਅਧੀਨ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਕਾਨੂੰਨੀ ਆਧਾਰਾਂ 'ਤੇ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਸੀ। 1955 ਐਕਟ.

(10) ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ, ਅਸੀਂ ਦੇਖ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਸੁਣਵਾਈ ਦੀ ਪਿਛਲੀ ਮਿਤੀ 4.11.2016 ਨੂੰ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਪਤੀ ਦੁਆਰਾ ਤਤਕਾਲ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਬਚਾਅ ਇਸ ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਮੌਕੇ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਉਸਨੇ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ/ਪਤਨੀ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਦੇ ਖਰਚਿਆਂ ਲਈ 20,000/- ਦੀ ਰਕਮ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ। ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਅਸੀਂ ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਜੀਪੀਐਸ ਬੱਲ, ਜਵਾਬਦਾਤਾ/ਪਤੀ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ਗੀ ਬੇਨਤੀਆਂ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਅਪੀਲਕਰਤਾ/ਪਤਨੀ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਉਠਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਅਤੇ ਝਗੜਿਆਂ ਦਾ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ।

(11) ਸ੍ਰੀ ਬੱਲ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਵਿਛੋੜੇ ਦੀ ਮਿਆਦ ਕਾਫੀ ਲੰਬਾਈ ਲਈ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜੋ ਪਤੀ-ਪਤਨੀ ਵਿਚਕਾਰ ਅਟੁੱਟ ਦੂਰੀ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਉਸ ਦੀ ਦਲੀਲ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ 'ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਅਟੁੱਟ ਟੁੱਟਣ ' ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵਿਆਹੁਤਾ ਬੰਧਨ ਨੂੰ ਤੋੜਨਾ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਇਆ ਸੀ।

(12) ਅਸੀਂ ਪੱਖਾਂ ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਸੁਣੇ ਹਨ ਅਤੇ ਰਿਕਾਰਡਾਂ ਦੀ ਘੋਖ ਕੀਤੀ ਹੈ।

(13) 1955 ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 13 (1)(ia) ਦੇ ਤਹਿਤ, ਇੱਕ ਆਧਾਰ ਜਿਸ 'ਤੇ ਪਤੀ / ਪਤਨੀ ਆਪਣੇ ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਭੰਗ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨਾਲ 'ਬੇਰਹਿਮੀ' ਵਾਲਾ ਸਲੂਕ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। 1955 ਦੇ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ 'ਬੇਰਹਿਮੀ' ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਇੱਕ ਨਿਪਟਾਰਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਹੈ ਕਿ ਬੇਰਹਿਮੀ ਦਾ ਗਠਨ ਕਰਨ ਲਈ, ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਵਿਵਹਾਰ ਗੰਭੀਰ ਅਤੇ ਵਜ਼ਨਦਾਰ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਿਆ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਜੀਵਨ ਸਾਥੀ ਵਾਜ਼ਬ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਦੂਜੇ ਜੀਵਨ ਸਾਥੀ ਨਾਲ ਰਹਿਣ ਦੀ ਉਮੀਦ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ, ਜਿਸ 'ਐਕਟ' ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਉਹ ਵਿਆਹੁਤਾ ਜੀਵਨ ਦੇ ਆਮ ਵਿਗਾੜ ਨਾਲੋਂ ਕਿਤੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਗੰਭੀਰ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

(14) *ਪਰਵੀਨ ਮਹਿਤਾ* ਬਨਾਮ *ਇੰਦਰਜੀਤ ਮਹਿਤਾ* ¹ ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ 1955 ਦੇ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਤਲਾਕ ਦੇ ਆਧਾਰ ਵਜੋਂ 'ਬੇਰਹਿਮੀ' ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਹੇਠ ਲਿਖਿਆ ਸੀ:

“ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਿਵਸਥਾ ਦੇ ਤਹਿਤ ਬੇਰਹਿਮੀ ਵਿੱਚ ਸਰੀਰਕ ਅਤੇ ਮਾਨਸਿਕ ਬੇਰਹਿਮੀ ਦੋਵੇਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਬੇਰਹਿਮੀ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਧਾਰਨਾ ਅਤੇ ਵਿਆਹ ਸੰਬੰਧੀ ਅਪੈਰਾਧ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੀ ਬੇਰਹਿਮੀ ਦੀ ਡਿਗਰੀ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਸੰਭਵ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਅਜਿਹੇ ਯਤਨ ਕਰਨ ਦੇ ਖ਼ਤਰੇ ਨੂੰ ਸਮਝਦੇ ਹੋਏ, ਸਮੀਕਰਨ ਦੀ ਇੱਕ ਵਿਆਪਕ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੇਣ ਦੀ ਕੋਈ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਰਹੇਜ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜੋ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਕਵਰ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇੰਗਲੈਂਡ ਵਿਚ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਵੀ ਇਸ ਸਮੀਕਰਨ ਦਾ ਪ੍ਰਵਾਨਿਤ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਰਥ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਨਾ ਔਖਾ ਹੈ, 'ਅਜਿਹੇ ਚਰਿੱਤਰ ਦਾ ਵਿਵਹਾਰ ਸੀ ਜਿਸ ਨਾਲ ਜੀਵਨ, ਅੰਗ ਜਾਂ ਸਿਹਤ (ਸਰੀਰਕ ਜਾਂ ਮਾਨਸਿਕ) ਨੂੰ ਖ਼ਤਰਾ ਪੈਦਾ ਹੋਵੇ, ਜਾਂ ਜਨਮ ਦੇਣ ਲਈ. ਅਜਿਹੇ ਖ਼ਤਰੇ ਦੇ ਇੱਕ ਵਾਜ਼ਬ ਖਦਸ਼ੇ ਲਈ.

XX XX XX

XX XX XX

21. ਧਾਰਾ 13(1)(ia) ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਬੇਰਹਿਮੀ ਹੋਣਾ ਹੈ

ਇੱਕ ਜੀਵਨ ਸਾਥੀ ਦੁਆਰਾ ਦੂਜੇ ਪ੍ਰਤੀ ਇੱਕ ਵਿਵਹਾਰ ਵਜੋਂ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਬਾਅਦ ਵਾਲੇ ਦੇ ਮਨ ਵਿੱਚ ਵਾਜ਼ਬ ਖਦਸ਼ਾ ਪੈਦਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਵਿਆਹੁਤਾ ਰਿਸ਼ਤੇ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣਾ ਉਸਦੇ ਲਈ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਮਾਨਸਿਕ ਬੇਰਹਿਮੀ ਮਨ ਦੀ ਅਵਸਥਾ ਹੈ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਦੁਆਰਾ ਵਿਵਹਾਰ ਜਾਂ ਵਿਵਹਾਰ ਦੇ

ਪੈਟਰਨ (Tejinder Singh Dhindsa J.) ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਨਾਲ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਸਰੀਰਕ ਬੇਰਹਿਮੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਉਲਟ ਮਾਨਸਿਕ ਬੇਰਹਿਮੀ ਨੂੰ ਸਿੱਧੇ ਸਬੂਤ ਦੁਆਰਾ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੈ। ਇਸ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਤੋਂ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਇੱਕ ਪਤੀ-ਪਤਨੀ ਵਿੱਚ ਦੂਜੇ ਦੇ ਚਾਲ-ਚਲਣ ਕਾਰਨ ਪੈਦਾ ਹੋਈ ਬੇਚੈਨੀ, ਨਿਰਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਨਿਰਾਸ਼ਾ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਨੂੰ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨ 'ਤੇ ਹੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਦੋਵੇਂ ਵਿਆਹੁਤਾ ਜੀਵਨ ਦੇ ਜੀਵਨ ਸਾਥੀ ਰਹੇ ਹਨ। ਸੰਚਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਏ ਗਏ ਹਾਜ਼ਰ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਤੋਂ ਅਨੁਮਾਨ ਲਗਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਮਾਨਸਿਕ ਬੇਰਹਿਮੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਕੱਲਤਾ ਵਿੱਚ ਦੁਰਵਿਹਾਰ ਦੀ ਇੱਕ ਉਦਾਹਰਣ ਲੈਣਾ ਅਤੇ ਫਿਰ ਇਹ ਸਵਾਲ ਖੜ੍ਹਾ ਕਰਨਾ ਕਿ ਕੀ ਅਜਿਹਾ ਵਿਵਹਾਰ ਮਾਨਸਿਕ ਬੇਰਹਿਮੀ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਨ ਲਈ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਕਾਫੀ ਹੈ, ਇੱਕ ਸਹੀ ਪਹੁੰਚ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਪਹੁੰਚ ਇਹ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਸਬੂਤਾਂ ਤੋਂ ਉਭਰ ਰਹੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਸਥਿਤੀਆਂ ਦੇ ਸੰਚਤ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨੂੰ ਲਿਆ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਫਿਰ ਇੱਕ ਨਿਰਪੱਖ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਜਾਵੇ ਕਿ ਕੀ ਤਲਾਕ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿਚ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੂਜੇ ਦੇ ਵਿਵਹਾਰ ਕਾਰਨ ਮਾਨਸਿਕ ਬੇਰਹਿਮੀ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋਇਆ ਹੈ।

(15) ਇਹ ਵੀ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਈਰਖਾ, ਸੁਆਰਥ ਅਤੇ ਮਾਲਕੀਅਤ ਦੇ ਅਸਪਸ਼ਟ ਦਾਅਵੇ ਜਿਸ ਨਾਲ ਨਾਖੁਸ਼ੀ ਜਾਂ ਤਣਾਅ, ਸਿਰਫ ਠੰਡਕ ਜਾਂ ਪਿਆਰ ਦੀ ਘਾਟ ਅਤੇ ਵਿਆਹ ਦੇ ਆਮ ਪਹਿਰਾਵੇ ਵਿਚ ਹੋਰ ਹਾਜ਼ਰ ਹਾਲਾਤ ਬੇਰਹਿਮੀ ਨਹੀਂ ਬਣਦੇ ਤਾਂ ਜੋ ਭੰਗ ਦਾ ਆਧਾਰ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ। 1955 ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 13 ਅਧੀਨ ਵਿਆਹ ਅਤੇ ਤਲਾਕ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ।

(16) ਅਜਿਹੇ ਨਿਪਟਾਏ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ, ਅਸੀਂ ਹੁਣ ਤੁਰੰਤ ਅਪੀਲ ਵੱਲ ਵਾਪਸ ਜਾਵਾਂਗੇ।

(17) ਜਵਾਬਦੇਹ-ਪਤੀ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ PW1 ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਸਨ। ਬੇਰਹਿਮੀ ਦੇ ਆਧਾਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕਰਨ ਲਈ, ਉਸਨੇ ਇਹ ਬਿਆਨ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਪਤਨੀ (ਇੱਥੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ) ਇੱਕ ਗਰਮ ਸੁਭਾਅ ਵਾਲੀ ਔਰਤ ਸੀ ਅਤੇ ਮਾਮੂਲੀ ਗੱਲਾਂ 'ਤੇ ਝਗੜਾ ਕਰਦੀ ਸੀ। ਉਸ ਨੂੰ ਸਮਝਾਉਣ ਦੀਆਂ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਕਰਨ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਉਹ ਦੁਰਵਿਵਹਾਰ ਕਰਦੀ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਵੀ ਪਤੀ ਦੇ ਦੋਸਤਾਂ ਅਤੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ। ਜਵਾਬਦੇਹ/ਪਤੀ ਨੇ ਅੱਗੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਪਤਨੀ ਉੱਚ ਪੱਧਰੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀ ਆਦੀ ਸੀ ਅਤੇ ਸਵੇਰੇ ਦੇਰ ਨਾਲ ਉੱਠਦੀ ਸੀ। ਉਸ 'ਤੇ ਬਜ਼ੁਰਗ ਔਰਤ ਦੇ ਅਨੁੰ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਪਤੀ ਦੀ ਮਾਂ ਨਾਲ ਬਦਸਲੂਕੀ ਕਰਨ ਅਤੇ ਤਾਅਨੇ ਮਾਰਨ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਵੀ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਨੂੰ

ਬੋਰਹਿਮੀ ਦੇ ਆਧਾਰ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਜਵਾਬਦੇਹ/ਪਤੀ ਨੇ ਵਨੀਤ ਕੁਮਾਰ, PW2 ਅਤੇ ਦਲਜੀਤ ਕੌਰ, PW3 ਤੋਂ ਵੀ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਵਨੀਤ ਕੁਮਾਰ, ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.2 ਅਤੇ ਦਲਜੀਤ ਕੌਰ, ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.3 ਦਾ ਬਿਆਨ ਜ਼ਬਾਨੀ ਹੈ ਅਤੇ 1955 ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 13 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਤੀ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਬਿਆਨਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ। ਜਵਾਬਦੇਹ/ਪਤੀ ਦੁਆਰਾ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਪਤੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਭੌਤਿਕ ਵੇਰਵਿਆਂ ਤੋਂ ਰਹਿਤ ਹਨ, ਬੋਰਹਿਮੀ ਦੇ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਕੰਮ, ਭਾਵੇਂ ਸਰੀਰਕ ਜਾਂ ਮਾਨਸਿਕ, ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਸੰਦਰਭ ਹਨ। ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਤੀਜਿਆਂ ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਕਰਨ 'ਤੇ ਇਹ ਸਾਹਮਣੇ ਆਵੇਗਾ ਕਿ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ-ਪਤੀ ਬੋਰਹਿਮੀ ਦੀ ਕੋਈ ਖਾਸ ਉਦਾਹਰਣ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕੇ ਹਨ। ਅਜਿਹਾ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਜਵਾਬਦੇਹ-ਪਤੀ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਬੋਰਹਿਮੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਇੱਕ ਖੁਸ਼ਖਬਰੀ ਦਾ ਸੱਚ ਮੰਨਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਉਸ ਦੇ ਪਤੀ ਭਾਵ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.2 ਵਨੀਤ ਕੁਮਾਰ ਅਤੇ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.3 ਦਲਜੀਤ ਕੌਰ ਵੱਲੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੇ ਗਏ ਗਵਾਹਾਂ ਨੂੰ ਦਿਲਚਸਪੀ ਵਾਲੇ ਗਵਾਹਾਂ ਵਜੋਂ ਦੇਖੇਗੀ। ਮੰਨਿਆ, PW2 ਵਨੀਤ ਕੁਮਾਰ ਨਾ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਸਹਿ-ਪਿੰਡ ਵਾਲਾ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਉੱਤਰਦਾਤਾ/ਪਤੀ ਦਾ ਚਚੇਰਾ ਭਰਾ ਵੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, PW2 ਦਲਜੀਤ ਕੌਰ ਵੀ ਉੱਤਰਦਾਤਾ/ਪਤੀ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਸੇ ਪਿੰਡ ਦੀ ਪੱਕੀ ਵਸਨੀਕ ਸੀ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਗਵਾਹ ਲਈ ਪਤੀ ਦੇ ਕਾਰਨ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਨਾ ਸੁਭਾਵਕ ਹੋਵੇਗਾ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, PW2 ਅਤੇ PW3 ਦੀ ਪੇਸ਼ੀ ਪਤਨੀ ਭਾਵ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨਾਲ ਕਥਿਤ ਜ਼ਾਲਮ ਵਿਵਹਾਰ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਮਿਤੀ ਜਾਂ ਘਟਨਾ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ, ਜਵਾਬਦੇਹ-ਪਤੀ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਗਵਾਹਾਂ PW1 ਅਤੇ PW2 ਦੇ ਬਿਆਨ ਤੋਂ ਇਹ ਸੰਕੇਤ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਪਤੀ ਹੀ ਹੈ ਜੋ ਆਪਣੀਆਂ ਵਿਆਹੁਤਾ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਤੋਂ ਦੂਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਆਪਣੀ ਜ਼ਿਰੂ ਵਿੱਚ, ਸੰਜੀਵ ਕੁਮਾਰ, PW1, ਉੱਤਰਦਾਤਾ/ਪਤੀ ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਇਹ ਪਤਨੀ ਹੀ ਸੀ ਜੋ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਦੇਖਭਾਲ ਅਤੇ ਦੇਖਭਾਲ ਕਰਦੀ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਦੇ ਸਾਰੇ ਖਰਚੇ ਵੀ ਅਦਾ ਕਰਦੀ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਇਹ ਵੀ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਉਹ ਅਗਸਤ, 2004 ਤੋਂ ਸਾਲ 2009 ਤੱਕ ਦੋਸ਼ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਰਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਕੋਲ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਗੁਜ਼ਾਰੇ ਲਈ ਵਾਪਸ ਭੇਜੇ ਗਏ ਭੁਗਤਾਨ/ਪੈਸੇ ਸਬੰਧੀ ਕੋਈ ਰਸੀਦ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਜਿਰਹਾ ਵਿੱਚ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ/ਪਤੀ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਜਨਮ ਮਿਤੀ ਵੀ ਯਾਦ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਪਤਨੀ ਸੰਗੀਤਾ ਰਾਣੀ ਨੇ ਸੁਲ੍ਹਾ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਤਿੰਨ ਵਾਰ ਪੰਚਾਇਤ ਬੁਲਾਈ ਸੀ ਪਰ ਉਸ ਦਾ ਕੋਈ ਸਾਕਾਰਾਤਮਕ ਨਤੀਜਾ ਨਹੀਂ ਨਿਕਲਿਆ। ਵਨੀਤ ਕੁਮਾਰ, PW2 ਭਾਵ ਉੱਤਰਦਾਤਾ/ਪਤੀ ਦੇ ਚਚੇਰੇ ਭਰਾ ਨੇ ਜ਼ਿਰੂ ਵਿਚ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਕੋਈ ਵੀ ਮਿਤੀ ਜਾਂ ਉਦਾਹਰਣ ਯਾਦ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਦੋਂ ਪਤੀ-ਪਤਨੀ ਦਾ ਆਪਸ ਵਿਚ ਝਗੜਾ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਇਹ ਵੀ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਇਹ ਪਤਨੀ ਭਾਵ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਹੈ ਜੋ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਅਤੇ ਵਿਦਿਅਕ ਖਰਚੇ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ।

(18) ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਪਾਏ ਗਏ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਰੌਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ, ਅਸੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਜਵਾਬਦੇਹ-ਪਤੀ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਪਤਨੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਬੋਰਹਿਮੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਉਲਟ ਹਨ ਅਤੇ ਬਰਕਰਾਰ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਸਕਦੇ।

(19) ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਫ਼ਰਮਾਨ ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਤਾ ਚੱਲਦਾ ਹੈ ਕਿ 1955 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 13 ਦੇ ਤਹਿਤ ਜਵਾਬਦੇਹ/ਪਤੀ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਦਰਜ ਕਰਕੇ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਵਿਆਹ 'ਅਟੱਲ ਟੁੱਟ ਗਿਆ'। ਅਜਿਹੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਅਪਣਾਏ ਗਏ ਤਰਕ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਅਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਸੰਬੰਧਤ ਐਬਸਟਰੈਕਟ ਇੱਥੇ ਦੁਬਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ:

“...ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ **ਨਵੀਨ ਕੋਹਲੀ ਬਨਾਮ ਨੀਲੂ ਕੋਹਲੀ, 2006(2) ਆਰਸੀਆਰ 290 ਵਿੱਚ ਨਿਪਟਾਏ ਕਾਨੂੰਨ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ** ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਦੀ ਮਾਨਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਆਹ ਟੁੱਟਣ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਤਲਾਕ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਪਤਨੀ ਤਲਾਕ ਨਹੀਂ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਨਿਪਟਾਇਆ ਗਿਆ ਕਾਨੂੰਨ ਇਸ ਕੇਸ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਿੱਧ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋਵੇਂ ਧਿਰਾਂ ਸਾਲ 2004 ਤੋਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਰਹਿ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਰਹੀਆਂ। ਦੋਵਾਂ ਵਿਚਾਲੇ ਅਪੈਰਾਥਿਕ ਮੁਕੱਦਮਾ ਵੀ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਵਿਆਹ ਮੁਰੰਮਤ ਤੋਂ ਪਰੇ ਟੁੱਟ ਗਿਆ ਹੈ।”

(20) ਅਸੀਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ/ਪਤਨੀ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਬੇਨਤੀ ਨਾਲ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ 1955 ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 13 ਦੇ ਤਹਿਤ ਤਲਾਕ ਦਾ ਫ਼ਰਮਾਨ ਦੇਣ ਲਈ ਵਿਆਹ ਦੇ ਅਟੱਲ ਟੁੱਟਣ ਦਾ ਆਧਾਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਲਈ 1955 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 13 ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਆਧਾਰ ਜੋੜਨਾ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕਰਨ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਅਜਿਹੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਅਜਿਹੇ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ, ਅਸੀਂ **ਵਿਸ਼ਨੂੰ ਦੱਤ ਸ਼ਰਮਾ ਬਨਾਮ ਮੰਜੂ ਸ਼ਰਮਾ**² ਵਿੱਚ ਮਾਣਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਾਂਗੇ ਅਤੇ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਸਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ:

"10. ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 13 ਨੂੰ ਉੱਪਰ ਦੁਬਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ 'ਤੇ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਤਲਾਕ ਦਾ ਫ਼ਰਮਾਨ ਦੇਣ ਲਈ ਵਿਆਹ ਦੇ ਅਟੱਲ ਟੁੱਟਣ ਦਾ ਕੋਈ ਆਧਾਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 13 ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਜੋੜ ਸਕਦੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ

ਐਕਟ, ਜੋ ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦਾ ਕੰਮ ਹੈ।

11. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕੁਝ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਅਟੱਲ ਟੁੱਟਣ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਭੰਗ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਉਹਨਾਂ ਕੇਸਾਂ ਨੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਅਸੀਂ ਉੱਪਰ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸਲਈ ਉਹ ਉਦਾਹਰਨਾਂ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਥਿਤੀ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਸਿਰਫ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਇੱਕ ਮਿਸਾਲ ਨਹੀਂ ਹੈ।

12. ^{KUMAR} ਜੇਕਰ ਅਸੀਂ ਅਟੱਲ ਟੁੱਟਣ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਤਲਾਕ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ, ਤਾਂ ਅਸੀਂ (Tejinder Singh Dhindsa, J.) ਨਿਆਂਇਕ ਫੈਸਲੇ ਦੁਆਰਾ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 13 ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਧਾਰਾ ਜੋੜਾਂਗੇ ਇਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਈ ਕਿ ਵਿਆਹ ਦਾ ਅਟੱਲ ਟੁੱਟਣਾ ਵੀ ਤਲਾਕ ਦਾ ਆਧਾਰ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਸਿਰਫ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਹੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਨਾ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ। ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣਾ ਜਾਂ ਸੋਧਣਾ ਸੰਸਦ ਦਾ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦਾ। ਇਸ ਲਈ, ਸਾਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਤਾਕਤ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ। ”

(21) **ਅਨਿਲ ਕੁਮਾਰ ਜੈਨ** ਬਨਾਮ **ਮਾਇਆ ਜੈਨ**³ ਵਿੱਚ, ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸਾਵਧਾਨੀ ਦਾ ਇੱਕ ਸ਼ਬਦ ਸੁਣਾਇਆ ਸੀ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਅਤੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਵਿਆਹ ਦੇ ਅਟੱਲ ਟੁੱਟਣ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਤਲਾਕ ਦਾ ਹੁਕਮ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦੀ ਕਿਉਂਕਿ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਵਿਵਸਥਾ/ਜ਼ਮੀਨ ਨਹੀਂ ਹੈ। 1955 ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 13 ਅਧੀਨ ਉਪਲਬਧ ਹੈ। ਇਹ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸਿਰਫ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਹੀ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 142 ਅਧੀਨ ਆਪਣੀਆਂ ਅਸਧਾਰਨ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਅਜਿਹੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਜਾਂ 1955 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 13 ਅਧੀਨ ਮੁਹੱਈਆ ਨਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਤਲਾਕ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਮੰਨਣ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਝਿਜਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ 30.9.2013 ਦੇ ਅਪ੍ਰਤੱਖ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਫਰਮਾਨ ਨੂੰ ਪਾਸ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਪਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ 'ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਨਾ-ਮੁੜਨਯੋਗ ਟੁੱਟਣ' ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਤਲਾਕ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

(22) ਇੱਥੇ ਪਹਿਲਾਂ ਜੇ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਉਸ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਤੁਰੰਤ ਅਪੀਲ ਦੀ ਆਗਿਆ ਹੈ। ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ 30.9.2013 ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਣਾ ਅਤੇ ਫਰਮਾਨ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਜਵਾਬਦੇਹ/ਪਤੀ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਤਲਾਕ ਲਈ ਪਟੀਸ਼ਨ ਖਾਰਜ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ।

(23) ਅਪੀਲ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੈ।

ਏ ਜੈਨ

ਡਿਸਕਲੇਮਰ:- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ-ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਗੁਲਜ਼ੋਬਾ